

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 158

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהָת בֶּן לֵוִי וְזַתָּן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פֹּלֵת בְּנֵי רְאוּבֵן"

**'כָּל מַחְלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוּפָה לְהִתְקַיֵּם'
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

לְכֶם. (במדבר טז) **ב'רַב** בִּישְׂרוּהוּ: **"רַב לָךְ"** (סוטה יג:). הרי שנתבע משה רבינו על מה שאמר לקרח ועדתו: **"רַב לְכֶם"** ואם היתה כוננתם מתחילה ועד סוף רק שררה וכבוד, איך יתכן שיתבע משה רבנו על מה שאמר להם: **"רַב לְכֶם"** והלא בקשת משה רבנו היתה רק רדיפה אחרי המצוות ובקשת המעלה ואיך יתכן לומר לו: **"רַב לָךְ"** כגמול על מה שאמר: **"רַב לְכֶם"** שלא יבקשו שררה?

על כרחך לומר: שגם הם בתחילה בקשו מעלה רוחנית ועל זה אמר להם משה רבינו שאין להם לבקש גדולה יתרה רוחנית שלא ניתנה להם ויש להם להסתפק במעלתם שזכו אליה ולכן נתבע משה רבנו על שהוכיחם בלשון **"רַב לְכֶם"**, מפני שלא יתכן לומר לשום אדם מישראל שרב לו במעלתו שזכה אליה עד היום ואין לו להגביה לבו בדרכי ה' לבקש מעלה יותר גדולה.

כל שכן לאנשים גדולים ויחידים סגולה בישראל, כי אין גבולות בזה וכל אדם מישראל חייב שיהיו **'עינוהי מטייפין למעלה למעלה'** וכאמרם: **'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב'** (תנא דבי אליהו כה). אולי בכ"ז תעלה בידו. וכזו היתה התביעה על מרע"ה שאמר לבני לוי: **"רַב לְכֶם"** ועל זה נענה במדה כנגד מדה, שאמר הקב"ה גם לו: **"רַב לָךְ"**, כלומר: אל תבקש מעלה כזו שכבר נגזר שלא תגיע אליה.

המשך בעמ' 2 <<<

והלא מרדו במשה רבנו וניאצו את ה' ונהיו לרשעים גמורים. ואיך אפשר ללמוד ממחלוקתם את הגריעותא של **'שלא לשמה'** במחלוקת?!

אכן נראה, שהתורה ירדה לסוף דעתם של **'קרח וכל עדתו'** מה היתה תחילת מחלוקתם? וכשאלת חז"ל: **'קרח שפקח היה, מה ראה לעשות שטות כזה?'** (דעת זקנים מבעלי התוספות במדבר טז ז). גם התורה העידה שהיו אנשים גדולים: **"נְשִׂאֵי עֵדָה קָרְאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שָׁם"** (במדבר טז) ואיך ירדו למדרגה שפלה כזו?

וגילתה לנו המשנה סודו של דבר: כי ה'**שלא לשמה'** הוא שהיה בעוכריהם, כי מחלוקתם לא היתה בתחילה מחלוקת בעלמא של בקשת שררה וכבוד, כי אם מחלוקת של בקשת המעלה, על שנשללה מהם מעלת כהונה גדולה ולא זכו אליה כמו שזכה לה אהרן ובניו אחריו.

וכן איתא בגמרא: **"נִיאָמַר ה' אֵלֵי רַב לָךְ"** (דברים ג). א"ר לוי: **ב'רַב** בִּישְׂרָה **ב'רַב** בִּישְׂרוּהוּ. **ב'רַב** בִּישְׂרָה. **ב'רַב** בִּישְׂרָה.

'כָּל מַחְלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. וְשִׂאֵנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוֹ הִיא מַחְלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זוֹ מַחְלֹקֶת הַלֵּל וְשִׂמְאֵי. וְשִׂאֵנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, זוֹ מַחְלֹקֶת קָרַח וְכָל עֲדָתוֹ' (אבות פ"ה).

הכלל הוא: **'לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות, אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה, בא לשמה'** (פסחים נ:). אבל במחלוקת אפילו במקום מצוה, כגון: לחלוק על הרשעים והכופרים, או לחלוק בהלכות התורה, מצותה היא רק **'לשמה'**. ו**'שלא לשמה'** אסורה היא איסור גמור. מפני שבמחלוקת אין הכלל **'שמתוך שלא לשמה, בא לשמה'**. אלא, **'שמתוך שלא לשמה' תתגבר אש המחלוקת ותחריב את העולם.**

וזהו שמסיימת המשנה: כי רק **'מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים'** שמביאה לדברים רצויים ושני הצדדים חיים על ידה. מה שאין כן במחלוקת **'שאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים'** כסופה, אין תקוה שיבואו ל'**לשמה'** ויהיה ממנה קיום, שממנה אין באין לידי **'לשמה'** לעולם וממילא לא יצא מזה קיום אלא חרבן והרס ולפיכך אסורה היא המחלוקת **'שלא לשם שמים'** כאיסור גמור.

אלא שיש לשאול: מה ראתה המשנה להעמיד זה לעומת זה, את **'מחלוקת הלל ושמאי'** ו**'מחלוקת קרח'**, תנאים גדולים לעומת רשעים גדולים וכי רק מעלת **'לשמה'** היתה חסרה להם לקרח ועדתו?

"וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְזָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן"

אֲנָשֵׁי שֵׁם בדורו של משה ושהיתה ראייתם ראיית רוח הקדש כאמרם ז"ל, גם הם, כיון שנתגנבה בהם מתחילה מחשבה פסולה של שלא לשם שמים, מה עלתה להם ומה מר היה סופם. וזהו למוד נשגב לכל באי עולם, ש"אל יתהלל חכם **בְּחִכְמָתוֹ**" (ירמיה ט) ולא צדיק בצדקתו ולא בעל רוח הקדש ברוח קדשו, לדמות כנפשו כי ראוי הוא להחזיק במחלוקת כפי שתעלה על דעתו, כי כל המעלות היו אצל קרח ועדתו - וראה מה היה בסופם. ואין ראוי להחזיק במחלוקת, אלא זה שבדק וחקר את לבבו חקירה, אחרי חקירה ובדיקה אחרי בדיקה, מאה פעמים ואחד ואז אם יעמוד על כנות לבבו ויושרו וימצא את מחשבתו טהורה ונקיה מכל שמץ פסול ונגיעה כל שהיא ויהיה בטוח בתכלית הבטחון בלי שום ספק כל שהוא וכמו שהיה אצל קרח **שְׂרָאָה שׁוֹשֶׁלֶת**.. אין לו שום נגיעה וחשש נגיעה, אלא כולו טהור ונקי ומכוין אל האמת ולכבוד שמים ולא לכבוד עצמו כלל, אז יוכל להכניס עצמו במחלוקת. ומחלוקת כזו **סֹפְפָה לְהִתְקַיֵּם**, כי סופה קיום וחיים לעולם. עלינו לקחת מזה מוסר השכל גם לנו, כי כשם שחייב האדם לירא שלא יסיתהו לבו לעשות הרע, יתר על כן צריך לירא שלא יטעהו לבו ולא יקחהו לבקש את הטוב יתר על המדה. ולא יעבור את התחומים שקבעה לו התורה ולא יסיג גבולי עולם שהציבה התורה. וישמור נפשו שלא יפול בפח לבו הטועה והמטעה אותו בכל מיני טעות, כמו שאירע לקרח שראה ברוה"ק **שׁוֹשֶׁלֶת גְּדוּלָה**.. ועינו הטעות, עד שפקח זה נכנס לשטות זו, ליפול **'מַאֲיָגָרָא רַמָּא, אַל בִּירָא עֲמִיקָא'**. הלא יחרד לב האדם בזוכרו מה עלול הוא לעשות לנפשו, שעלול הוא להיות כאויב הגדול ביותר בעולם. וידיעה זו עלינו לשנן בלבנו שנזכרה תמיד ולא נסיה דעתנו ממנה אף לרגע, כי רק היא דרך ההצלה להשמר מן הסכנה. ולזה הרחיבה התורה וחז"ל בפירושה הפרשה לכל צדדיה רוחבה ועומקה, למען העמיד את האדם על האמת במצב לבבו והרשת הטמונה לרגליו, גם לגדול שבגדולים והקדוש שבקדושים, כדי שהתורה תהיה נר לרגליו. ולאורה יפסע וילך בכל ימי חייו, עד שיבוא בשלום למחוז חפצו **'לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים'** עד העולם. ■

לא היתה כאן מחלוקת מופשטת בהלכה, איך ובאיזה צורה תהיה מעלת הכהונה גדולה?! אלא שהדיון היה; מי ראוי להיות כהן גדול, אם רק אהרן הכהן שבחרו ה', או גם אחרים בכלל, שהרי **'כָּל הָעֵדָה כָּלָם קָדְשִׁים וּבְתוֹכָם ה''** והשכינה שורה בתוך כולם ולפיכך כולם ראויים לשרת בכהונה גדולה ולמה נבחר אהרן דוקא? כאן היה המקום שיתגנב ללבם ה'**שְׂלָא לְשִׁמְהָ** וכמשו"ל: (במ"ד), **שְׂרָאָה שׁוֹשֶׁלֶת גְּדוּלָה**.. היינו: עינו הטעות שלא ראה שהוא דן בכבוד עצמו וגדולתו ודימה בנפשו, שהוא דן שאלה מופשטת במשפטי הכהונה בישראל. ומחלוקתו עם משה רבנו דומה היא למחלוקתם של הלל ושמאי ו**סֹפְפָה לְהִתְקַיֵּם** ולהביא קיום וברכה לעולם כמו המחלוקת של הלל ושמאי. אך טעה בזה ולא ראה את לבו באספקלריא המאירה שראוי לגדולי עולם שיסתכלו בה ולא ירד לעמקי לבבו על דרך: **'אֲנִי ה' חָקֵר לֵב בְּחֹן פְּלִיּוֹת'** (ירמיה יז) ולא ראה את לבו כמו שראו אותו בשמים. וכבר אמרו ז"ל: **"וַיִּקַּח קָרַח לְשׁוֹן פְּלִיגָה שֶׁלְּבוֹ לְקַחוּ"** (ילקוט שמעוני טז), כלומר: שלא היה בזה לבו ברשותו כדרכם של הצדיקים, אלא הוא היה ברשות לבו והטעהו לבו לחשוב כי דינו דין אמת ואין לו במחלוקתו שום ענין אחר, אלא להעמיד האמת על תילה. אבל לא כן היה, אלא היה ברשות לבו ובלבו היתה כונה גדולה ולרשת שררה וגדולה בישראל. ואם הוא עצמו מעורב בדבר, כבר אין זה לשם שמים אלא לשם עצמו. ואומרים בשם הגרי"ס זצוק"ל: כי על האדם להזהר מאד שלא יתחלף לו קדוש שם שמים בקדוש עצמו. וכל מחלוקת שאינה לשם שמים אין לה קיום ותקוה ועלולה להביא חרבן נורא. וכאשר היה באמת, שמחלוקת קרח ועדתו הביאה חרבן לכולם עד שנהיו לבלועים ושרופים, **'וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה'** ונדונים בכל מיני דינים ולחד מאן דאמר; **'נִאֲבָדוּ גַם מְעוֹלָם הַבָּא'**. וזהו הלמוד שלמדנו לנו המשנה מה היא **'מִחְלֻקַּת שְׂהִיא לְשֵׁם שְׂמַיִם'**. כי גם מחלוקת כזו של קרח ועדתו שלא קמו בדורות שאחריהם גדולים כמותם בגדולתם, שהיו **'נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאֵי מוֹעֵד'**

הרי, שגם במחלוקת קרח ועדתו, היה ענין של בקשת המעלה ורדיפה אחריה ולא עוד, אלא, שאנו למדים בפרשה שם שהיה משה רבנו מתירא שלא תעמוד להם גדולתם ולא אך מפני קרח לבד היה מתירא, אלא גם מפני דתן ואבירם בעלי מחלוקתו עוד במצרים, גם עליהם נאמר: **"וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֵל ה' אֵל תִּפְן אֵל מִנְחָתָם"** (במדבר טז). וכתב הראב"ע ז"ל: **'דתן ואבירם היו אנשים גדולים והקריבו מנחה קודם זה המעשה וזה טעם: "אל תפן אל מנחתם" ופנה אלי.'** הרי שנתירא משה רבינו שתתקבל מנחתם ותדחה בקשתו. ולכאורה: איך עלה על דעתו כן והרי: **"זִבַּח רְשָׁעִים תוֹעֵבָה"** (משלי כא) ואיך תתקבל מנחתם? ועל כרחך, שעד גמר המעשה לא חרץ משה רבנו את דינם לרשעים, אלא לטועים וחזרו אחריהם להחזירם בתשובה ולכן היה חושש אולי תתקבל מנחתם כי היו אנשים גדולים ועם היותם בעלי מחלוקת היו להם גם זכויות גדולות, עד כדי כך שמשה רבנו היה מתירא והתפלל שלא תעמוד להם זכותם ולא תצא תקלה לישראל. נמצא, שאין כאן ענין של מחלוקת רגילה של אנשים פשוטים, שהרי התורה העידה בפירוש, שאנשים אשר קמו לפני משה היו **'נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאֵי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם'**. ופירשו ז"ל: **"נְשִׂאֵי עֵדָה" - מיוחדים שבעדה. "קְרָאֵי מוֹעֵד" - שהיו יודעים לעבר שנים ולקבוע חדשים. "אֲנָשֵׁי שֵׁם" - שהיו מהיושבים בסנהדרין ושמן היה הולך לפניהם בכל העולם' (סנהדרין קי.). ולא לחנם עלה בידם להקהיל את כל העדה לפני משה להתריס כנגדו, כי גדול היה קרח ודבריו היו נשמעים כדברי הלכה מפי השמועה. וכבר הביא החסיד בעל השל"ה בסדורו רמז האר"י הקדוש ז"ל: **"צְדִיק פְּתָמָר יִפְרָח"** (תהילים צב) **סופי תיבות: קרח'**. ומה נשגבים הדברים! על פי הדברים האלה תתישב השאלה: איך העמידה המשנה מחלוקתו של קרח בהשוואה למחלוקתם של הלל ושמאי? כי כל האסון במחלוקתם בתחילתם היה רק בהשלא **'לְשֵׁם שְׂמַיִם'**. שירדה תורה לסוף דעתם הטועה, כי עם כל רדיפתם אחרי המעלה, לא היה הכל **'לְשֵׁם שְׂמַיִם'**. כי**

עלי הגיון

"לא חמור אחד מהם נשאתי"

מי שעוסק בקביעות בצרכי צבור אין זו ממידת החסידות שלא יהיה אוכל משלהם

לְחַפּוֹר בָּהֶם (אבות ד ה) כבוד וטובות הנאה מהצבור. רש"י על הפסוק הזה מביא את המדרש האומר: 'אפילו כשהלכתי ממדין למצרים והרכבתי את אשתי ואת בני על החמור והיה לי לטול אותו חמור משלהם, לא נטלתי אלא משלי'. (מדרש תנחומא)

שואל הנצי"ב: מדוע לא אמר משה חרוש גדול יותר שאפילו הלחם שהוא אכל במצרים לא היה משל הצבור?

ומשיב: שמכאן מוכח שמי שעוסק בקביעות בצרכי צבור אין זו מידת החסידות שלא יהיה אוכל משלהם. אם לא יטול מהצבור, יאלץ להקדיש מזמנו להתפרנס ועיניו הצבור יצאו נפסדים. לצבור נח שיהיה עסוק בצרכיהם שעה נוספת ויהיה ניזון משלהם.

את לחמו אכל משה מהצבור, רק החמור שהביא את אשתו היה משלו. זאת, משום שכפי שמופיע במכילתא בפרשת יתרו, אשתו לא באה למצרים לעמוד לימינו, רק שבקשה לראות את ההוד שביציאת מצרים. אם כך הרי שבהבאתה לא היה שום הכרח וצורך לצרכי הצבור. להעמיס דבר שכזה על הצבור זה בודאי לא ראוי למשה. ■

מדוע אמר משה: "לא חמור אחד מהם נשאתי"? (במדבר טז טו) הלא המלך רשאי להטיל מס על עמו ולמשה רבנו הרי היה דין של מלך?

גם בפרשת שתי החצוצרות; "עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות" (במדבר י ב)

בגמרא כתוב: "עשה לך שתי חצוצרות כסף אבל הנך, פרושי קא מפרש דמשלך הוא" (יומא ג): שמשה היה צריך לעשות אותן משלו. ולכאורה הרי כל ענין החצוצרות היה משום כבוד המלכות של משה, כמו שאומר רש"י: "עשה לך" - שיהיו תוקעין לפניך כמלך" (במדבר י ב) כמו שנאמר: "נייהי כישרון מלך". (דברים לג ה) ואם כן, משום כבוד המלכות היה ראוי יותר שיעשו מכספי צבור?

והשיב הגר"מ פיינשטיין זצ"ל: שקיים הברל מהותי בין משה לשאר המלכים. מלכותו של משה היתה טבעית ולא באה מכח מינוי כלשהו. היא באה מכח התורה שהיתה בו. כיון שכך לא יכל ליהנות מאחרים שכן לא יכל להפוך את התורה לקרדם

מעשי גדולים

'עשיר כקרח'

מנין מממנים רבנים את גינוני העושר?

אומרת הגמרא: 'ג' מטמוניות הטמין משה במצרים, אחד נתגלה לקורח, אחד לאנטיוכוס ואחד גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא'. (סנהדרין קי) רבי ישראל מרוז'ין נהג כידוע ברחבות רבה, היה לו בית מרווח מאד והיה נוהג בגנוני מלכות ונוסע בכרכרה.

פעם אחד שאל אותו 'נאור' אחד. מפני מה היו הרבנים של פעם חיים חיי עוני ואילו בימינו הם מתגוררים בארמונות, נוסעים בכרכרות ולובשים בגדי משי?

השיב לו רבי ישראל מרוז'ין: "שלשה סוגי אנשים באים אל הרב, או האדמ"ור, צדיקים, בעלי בתים ובעלי עברות. את הכספים שהוא מקבל מהצדיקים, מנצל הרב למצוות. את הכספים מה'בינונים', בעלי הבתים, הוא מוציא לפרנסה ואת הכספים שהוא מקבל מבעלי עברות הוא מוציא על מותרות. פעם היו בעלי העברות מעטים ולרבנים לא היה די כסף להוציא על מותרות, אבל בימינו נתרבו בעלי העברה, כמוך וכמו חבריך ולרב יש הרבה יותר כסף לרכוש מותרות... ■

פרשת 'קרח'

שוחד התאווה - מעוור עיני חכמים

"הַמַּעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ"

ויקרב לבכנו אליו תמיד.

"וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָבָחַר בּוֹ מִטְהוֹ יִפְרָח וְהִשְׁתַּחֲוֶה מַעֲלֵי אֶת תְּלֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (יו כ)

מה ראו בני ישראל בזה שפרח מטה אהרן **"וַיִּצְצֵן צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים?"** הוי אומר; דבר פלא ראו ונפלאות מעשיו של הבורא יתברך שמו ומכאן יצאה ההוכחה הנצחת כי באהרן בחר ה' ושוב לא היה מקום לערער על כהונתו. אכן אין ספק שלבלובו של מטה יבש, מנותק מן הקרקע ומחוסר כל אמצעי גדול וטפוח היה נס ופלא.

אך כאן אומר הגרי"ל חסמן זצ"ל בספרו 'אור יהל' מובא ב'לקח טוב': המקום לעמוד ולהתבונן, האם מעשה בראשית המתחדש לעינינו מידי יום ביומו, אינו נס? וכי אלפי רבבות אילנות הפורחים ועושים פירות בכל פנה בעולמו של הבורא יתברך, אינם מהוים עדות נאמנה למציאות הבורא כמו פריחת מטה אהרן? הביטו וראו: עץ יבש ננעץ באדמה ואחר זמן נקלט ומכה שרשים, מתעבה ומלבב ומוציא ציץ. מדוע מזה אין בני אדם מתפעלים? מדוע אין נמלטת מפי כל בשר הקריאה: **"מַה רַבּוֹ מַעֲשֵׂה ה' "** (תהילים קד).! **סבה אחת לדבר - ההרגל.** רק מפני שמורגלים בני אדם בכל פלאי התבל דשים בהם בלא עיון ושימת לב. **מה חסר כאן? - ההתבוננות!** תבונת אדם היא 'עין השכל' וכמו שנאמר: **"וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חֲכָמָה וְדָעַת"** (קהלת א). כשם שאם יעצום אדם את עיניו בדבר קטנטן

כאשר מעיינים אנו בפרשת קרח ועדתו, תמהים אנו: כיצד יתכן שקרח שפקח היה ועמו מאתים וחמישים ראשי סנהדראות של דור מקבלי התורה, טעו בדבר כה פשוט? טענה כזו מתאימה אמנם לאספסוף שהיו מן הפחותים שבעם, אך כיצד יתכן שגדולי הדור יטענו שטות כזו? המפריע העיקרי אצל החכמים שאינם מאמינים - הוא התאווה. כאשר התאווה מתגברת על האדם לא די שאין חכמתו מצילתו, אלא מגייס הוא את החכמה לעזרתו כדי להטעות את העולם ולהוליקם בדרכו המעוותת. אותם החכמים משפיעים על שאר בני אדם שגם הם יקבלו השקפתם הטפשית.

יתכן שזוהי אחת המסקנות המוסריות להן התכוון רב האי גאון במשליו. גם הארי, מלך החיות, נפל ברשת השועל אך ורק משום שנתאווה לבשר קצת יותר שמן. לכן מה שהבין בנקל לאחר שנענש ונסתלקה נגיעתו, לא הבין מתחילה, כשתאווה משלה בו.

בהסתכלות בהירה נראה שבדורנו העולם רדוף אחר הגשמיות ומתרחק מן הרוחניות וגם חכמי המדע טובעים יחד עם הכל בים של חומרנות. הם מערבים דברי מינות וכפירה בתוך דברי החכמה ומוליכים את הרבים שולל, כדי לבסס ולהצדיק רדיפת החמרנות.

אמנם מי שבקורת חדה לו, יבחין מיד שחכמה לחוד ורעיונות הבל הנובעים מתאווה לחוד וישיכל להבחין בין האמת והשקר. בהישענו על האמונה הטהורה ועל יראת חטא. ובהיות ה' יתברך קרוב אליו בלבבו, לא יפול במכמורות יצרו הרע וינצל מכל פגע. צריכים אנו איפה להתפלל שהקב"ה יצילנו מיצר הרע

פנינים לפרשה

בספר 'שאלות ותשובות' לרב האי גאון העוסק בדרך כלל בשאלות הלכה מובא:

וכך היו מושלים משל: מעשה בשועל אחד שבא עליו ארי לאכלו. אמר לו השועל: "ומה יש בידי להשביעך? אבל אני אראה אותך אדם שמן, שאתה טורף ושבע ממנו". והיה שם גומץ (בור) מכוסה ואדם יושב מאחוריו. כיון שראה הארי, אמר לשועל: "הריני מתירא מתפילתו של זה שלא ישלני". אמר לו השועל: "לא יגיעו הדברים לא לך ולא לבנך, אולי לבן בנך יגיעו, אבל בין כך אתה תשבע מרעבונך ועד בן בנך זמן הרבה". נתפתה הארי וקפץ על הגומץ ונפל שם. בא השועל על שפת הגומץ והציץ עליו, אמר לו הארי: "הרי אמרת לי שאין הפורענות באה אלא על בן בני". אמר לו השועל: "כבר יש עון של אבי אביך שאתה נתפס בו". אמר לו הארי: "אָבוֹת אֶכְלוּ בֶסֶךְ וְשָׁנִי בָנִים תִּקְהֶינָה"? אמר לו השועל: "ולמה לא חשבת כן מתחילה?"

ומסיים רב האי גאון: "כמה מוסר יש במשל זה".

האם זוהי תורתו של רב האי גאון גדול הגאונים, אשר מרוב גדולתו ותורתו וקדושתו לא קראו לו חבריו בשמו רק 'גאון' סתם? שואל 'הגר"א דסלר' זצ"ל בספרו 'מכתב מאליהו' (חלק ד עמ' 305) בעל כרחנו צריכים אנו להסיק, שאם גאון זה מביא בספרו הגדול ספור הנראה כספור ילדים, בודאי יש בספור זה לקח חשוב ביותר.

שירותי כח אדם וסיעוד

- עובדים זרים מכל העולם
- טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי
- מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה ● מענה מידי לכל פניה

ביישון מסודר העבודה והרווחה

204-704-700-1 פקס: 08-9356686 נ"ד: 050-2333333 רח' הרצל 96 רחובות, חיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

ראש חדש

'החדש הרביעי'

ראש חדש תמוז חל בדיוק מאה ימים לפני יום הכפורים

שאינו בו יום טוב וכמחצית מימיו, משבעה עשר בתמוז ואילך, הם ימי צער לעם ישראל.

יש האומרים כי ראשי התבות של תמוז, החל מאה ימים בדיוק לפני יום הכפורים הם. זמני תשובה ממשמשים ובאים. והיו מגדולי ישראל שאמרו שבימים אלה נהפכים מעי היהודי בקרבו מעצם הזכירה כי ראש השנה הנה ממשמש ובא. ■

השבת חל ראש חדש תמוז, הרביעי מחדשי השנה על פי המניין מניסן והוא אכן נקרא 'החדש הרביעי'.

בזוהר הקדוש נכתב: שימי חדש תמוז, כמו חדש אב שאחריו, הם ימים שיש בהם סכנה והרעה שולטת בו בעולם. 'ואשרי האיש הזוכה להינצל ממנה'. בכמה קהילות נמנעים, מסכה זו, מלהינשא בימי תמוז. וכל כך למה? - משום

אהרן בקטורת שנתן **"ויכפר על העם"**. היינו: שבהקטורת הציל מספר **"קהל"**, שהיו צריכים למות עוד מספר קהל אנשים ובמה שרץ ונתן הקטורת הציל אותם ונשארו בחיים. ודו"ק היטב.

"כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם באהל מועד" (יח לא)

והנה לעיל (פסוק כד) משמע: חלף נחלתכם בא"י לכן הם מקבלים המעשר?

מבאר החת"ס: "ל, דהנה כל שבט קבל א' מחלק י"ב שבארץ ישראל. וללוי אחד מעשר. נמצא שהלוי מרויח חומש על חלקו המגיעו. זה החומש, שכר שמירה באהל מועד. דמצינו: **"ומאתים לנטרים את פריו"** (שיר השירים ח).

ועיין ברש"י סוף שיר השירים: שהוא החומש מ"אָלֶף לָהּ שְׁלֹמֹה" ונוטלים הנוטרים מאתים שכר שמירה. ולכן הלויים חלף עבודתם מקבלים תוספת חומש. ■

לשש מאות אלף, סך חמש עשרה אלף ולשלושת אלפים סך חמשה ושבעים ולחמש מאות וחמשים, סך שלשה עשר ועוד ג' רבעים ובסך הכל עולה לסך חמשה עשר אלף ושמונים ושמונה וג' רבעים. והנה, האיש של הג' רבעים, יש לו עוד רבע שצריך לחיות ואיתא בחז"ל בשבת: **"אם יש עליי מלאך מליץ אחד מגני אֶלֶף"** (איוב לג). ואף אם יש תשעה ותשעים וכו' באותו מלאך לחובה ואחד לזכות נצול. מכ"ש אם יש בו רבע. וא"כ החשבון צ"ל סך חמשה עשר אלף ושמונה ושמונים שהיו צריכים למות כפי חשבון התרומה. ועתה מספר החשבון שמתו במגפה, ארבע עשר אלף ושבע מאות, מלבד המתים על דבר קרח. והיינו: שגם אותם צריך לחשוב לחשבון התרומה והמה היו מאתים וחמשים איש. בס"ה י"ד אלפים וט' מאות וחמשים. וחשוב ג"כ קרח ודתן ואבירם ונמצא בס"ה י"ד אלפים וט' מאות וחמשים ושלושה איש שמתו. ונמצא שחסר עוד מזה המספר עד המספר תרומה שהיו צריכים למות ט"ו אלף ושמונה ושמונים, סך קל"ה אנשים שנצלו והוא מספר **"קהל"**. וזהו שהציל

כעפעפיו יחשך עולמו בעדו, כך אם יאטום אדם עין שכלו ולא יתבונן - כל פלאי הפלאים לא יעוררו אותו.

"הרמו מתוך העצה הזאת" (יז י')

מובא בשם המהרי"ל דיסקין זצ"ל להעיר, דלעיל (טז כא) כתוב: א. **"הפדלו מתוך העצה הזאת"** ולמה כאן כתוב **"הרמו"**? ב. פה כתוב: **"העצה"** וכן בפסוק הבא **"ושם קטרות והולך מהרה אל העצה"** ואח"כ כתוב: **"ונרץ אל תוך הקהל"** ולמה לא כתוב: **"העצה"**? ג. מהו שסיים הכתוב: **"ויהיו המתים במגפה... מלבד המתים על דבר קרח"**?! הרי מתי קרח היו כבר מאתמול, כדכתיב: **"וילנו כל עדת בני ישראל ממחרת"**.

הביאור: רבאמת הגזירה היתה אתמול, כמו שכתוב (בפסוק כא): **"הפדלו מתוך העצה הזאת ונאכלה אתם כרגע"**, היינו: לכל העדה ח"ו! אלא שמשא ואהרן בתפילתם שנפלו על פניהם ואמרו: **"האיש אֶחָד יחטא ועל כל העדה תקצף"** בטלו הגזירה ההיא. ופה שחזרו והתלוננו נתחדשה הגזירה שיקחו מהם איזה תרומה וזהו לשון: **"הרמו"** **"ונאכלה אתם כרגע"**, היינו: על אנשי התרומה.

וידוע ג' מיני תרומות יש: אחד - מששים. אחד - מחמישים. ואחד - מארבעים וזה עין יפה. ופה שהיה עידן - ריתחא ידונו באחד מארבעים. והנה מספר בני ישראל היו שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים ועתה צא וחשוב; מספר א' מארבעים מכל אלף, הוי חמשה ועשרים, יעלו

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

'כל שהויי מצוה לא משהינן'

ד'ברוב עם'. והזריז הר"ז משובח. וב'אור זרוע' הגדול ח"ב (סימן רעה): הביא את תשובת 'בעל הערוך' לרש"י, בשם מר יעקב גאון ריש מתיבתא דמתא רומי, שמצוה מן המובחר להקדים מילה בהשכמה משום 'זריזין מקדימין למצוות'. ואין נכון לאחרת בר"ה עד גמר התפלה, כיון שברוב פעמים גמר התפלה הוא בסוף ה' שעות והמאחר מצות מילה כל כך, נראה שמצות מילה בזויה עליו. אך אם יש חשש שלא יזדמן לו מנין בעת עשיית הברית מילה בבקר, יש לו לעשותה בעשרה אפילו אחר חצות היום, כיון שנפסק ב'שלחן ערוך' (רס"ה סו): כי היכן שאפשר, יש למול בעשרה נוכחים דוקא ורק כאשר אי אפשר ניתן לעשותה בפחות מעשרה. ומקורו מדברי רב צמח גאון.

וה'אור זרוע' והמהרי"ל כתבו: שנהגים לומר בזמן הברית 'הודו לה' פי טוב' משום שתינוק הנולד כיוצא מבית האסורין הוא ולכן צריך להודות.

ובספר 'מטה משה' בסוף הספר (דיני מילה אות ט): כתב שזה הטעם שצריך הברית להיעשות בעשרה אנשים לפחות, כי צריך להודות בפני עשרה (ברכות נד:).

וב'פרקי דרבי אליעזר' (יט) שנינו: 'כל עדות נאמנות לישראל בעשרה... עדות ברית מילה בעשרה'.

ובספר 'מעבר יבק' הוסיף: מה שעומדים בעת מצות ברית מילה הוא לכבוד השכינה הבאה להופיע מאורה על כל העוסקים במצוה ההיא. וכיון דשכינה קדמא ואתיא, לאו אורח ארעא בפחות מעשרה, ש'כל בי עשרה שכינתא שריא' (סנהדרין לט:).

ובספר 'תרומת הדשן' (סימן לה) העלה: שיש להמתין לברכת הלבנה עד מוצאי שבת והוכיח כן מדברי הגמרא במסכת יבמות (לט:), דלא אמרינן 'שהויי מצוה לא משהינן' אלא היכא שירא שמא תבטל המצוה ולכן לא משהינן לה אפילו לעשותה מן המובחר. אבל כשאין ראוי להסתפק פן תבטל המצוה משהינן לה לעשותה מן המובחר. ■

'וישכם אברהם בבקר'.

ומשמע מדבריו, שאין בזה מצוה מן התורה.

וכן דייק הגאון מהר"י ענגיל בגליוני הש"ס (פסחים ד) מדברי המאירי הנ"ל וכתב: שטעמו הוא משום שאין למדין מאברהם אבינו שהשכים, כי זה היה קודם מתן תורה.

והוסיף: שגם באברהם לא נאמר חיוב ההשכמה בתורת חיוב שצריך לעשות כן, רק הכתוב סיפר שאברהם עשה כן ולכן

מערכת 'חברותא' ייוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם עדיף להקדים מצות ברית מילה בשעות הבקר ולעשותה בצבור מצומצם, או להמתין לשעות הצהריים ולעשותה ברוב עם?

תשובה: יש מוכיחים מסוגית הגמרא (ראש השנה לב:) כי 'זריזין מקדימין למצוות' דוחה את ענין 'ברוב עם הדרת מלך'.

והמהרש"ם ב'ארחות חיים' (תכו סק"י): הוכיח מגמרא זו במסכת ראש השנה, שיותר כדאי להקדים ולברך ברכת הלבנה ביחיד, מאשר להשהותה בכדי לברך בצבור.

אלא, שלגבי ברכת הלבנה יש לדון: אם יש להקדימה ולאומרה אפילו ביחידות ולא במנין, או שיש ענין לאומרה במנין דוקא ולכן יש לאחרת עד שיכול לאומרה במנין.

והגאון ר' שלמה הכהן מוילנא כתב בשו"ת 'מקור חיים' (סימן ג): ששמע ללמד זכות על המנהג שמאחרים מצות ברית מילה עד אחר חצות היום כדי שיבאו הקרואים. כי אף שמבטלים מצות 'זריזין

מקדימין למצות' מכל מקום, מרויחים בזה מצות 'ברוב עם הדרת מלך'. ואפשר, ששניהם שקולים הם. דהא ודאי, הא ד'זריזין מקדימין למצות' אינו אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. ולפיכך, שקולים הם.

ואת ההוכחה מהסוגיא דר"ה (לב:): שמפורש בה לכאורה להדיא שזריזות עדיפה מ'רוב עם' הוא דוחה: כי שם מדובר באופן שקיום מצות 'רוב עם' היא בספק ואין ספק דוחה ודאי. וכתב: שהרצה דבריו לפני הגאון ר' יחזקאל לנדא ז"ל (המו"צ דוילנא) והודה לו.

והמאירי במסכת יומא (כח:): כתב: "כל היום כשר למילה" שנאמר: "וביום השמיני" (ויקרא יב). ומכל מקום, ראוי לזריזים להקדים בה בשחרית, שלא יראה כמתרשל בה מצד חמתו על הבן. ולאחזו בדרכי האבות, שנאמר עליהם:

רחוב האדמו"ר
מקוצק 41
בני ברק

להודו בקודש

למבירה
ספרי תורה מהודרים
שנכתבו ע"י סופרים מומחים,
יראי שמים בכתב ספרדי,
בית יוסף והאר"י

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים
לפרטים והזמנות נא לפנות לשי
052-80-777-22

בית כנסת לג'ריבה
כפר שלם תל אביב
כנס בוגרים
במלאת יובל ה-50 לבית הכנסת לג'ריבה תכב"ץ
יתקיים בעה"י כנס לבוגרי ותלמידי
מו"ר הגאון רבי **שמעון חירארי** שליט"א
שלמדו בביהכ"נ - ובקהילות יעקב - ובשערי ציון
הכנס יתקיים בעה"י ביום שני ט' בתמוז 25/06/07
סביב שולחנות ערוכים
באולמי היכל הפנינה (לשעבר ורסאי) רח' הפרדס 5 אזור
כרטיסים ניתן להשיג:
מוקד ראשי: בית הכנסת לג'ריבה כפר שלם
או להשאיר הודעה 03-7394468 בין 1:00-9:00
ואנו בעה"י נחזור אליכם, או: 052-7655667

יעמדו על הברכה

מסעודה בת ליוה רפואה שלמה	רבאקה רבקה בת דפנה תזכה לרפואה שלמה
אוסנת בת ג'אן חנה לרפואת הנפש והגוף וכל הישועות למשפחה	פרנסה טובה לנח בנימין בן סלמה
רפואה שלמה פרנסה וכל טוב לאסתר מלכה בת שושנה ובנה בן בנימין שיגדל במעלות התורה	זיווג הגון משורש נשמתה במהרה לאביטל בת מרים
זיווג הגון מהרה ליניב בן לאה	זיווג הגון ופרנסה טובה לדרורו בן רבקה
לאונה בן ג'וליה הצלחה בעסקי	אלדרו בן קוסטנצה הצלחה בעסקי
רחמים קלם בן שירלי רחל לרפואת הסבתא	אמדאו בן ג'יאנה ברכה והצלחה למשפחה
מארקו בן אליה שמירה מכל נזק והצלחה במעשי ידיו	יעקב בן אסתר הצלחה ופרנסה טובה
אליהו בן ליוה בריאות והצלחה למשפחה	שלום בית לקלאודיו בן רוסנה
פראנקו בן גראציה שמירה מכל נזק והצלחה	רפואה שלמה ברמ"ח אבריה ושסה גידיה, רפואת הנפש והגוף למיטל בת מלכה

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

זכאי "חי כפליים" הנחה 50%

הרצליה, כפר סבא, רעננה - גב' סימה זגוג 052-3303442 / 09-9558033
אלעד - גב' יהודית סופר 052-4730519
ראש העין - בשרי שמעיה 054-5223907

ביום רביעי יח' תמוז 04.07.07
יציאה בשעה 7:30 בדיוק

קבר רבי מאיר בעל הנס, ר' עקיבא, הרמח"ל	11:30 טבריה
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	13:00 כינר
ארוחת צהרים כיד המלך	14:30 כינר
קבר רבי יונתן בן עוזיאל	17:00 עמוקא

ההרשמה במשרדי "שופר" רח' מתיהו 10, בני ברק טל: 03-6777779

להרויח בגדול!

בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

<p>חינם!</p> <p>טיול לאתרים בצפון</p>	<p>חינם!</p> <p>קלטות וידאו, CD, טייפ וספרים</p>
<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי ל'גנזי המלך'</p>	<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'</p>
<p>חינם!</p> <p>סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק</p>	

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. א.נ/ו הח'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון		קוד מסלקה	
2	3	9	2	בנק	סניף
אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה				קוד מוסד	

נתן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הנ"ל בסניפכם, בנין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומציאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי הרשאה".
 (2) ידוע ל/נו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר משנתיים ימים ממועד החיוב, אם אוכיח/וכיח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע ל/נו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע ל/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח ל/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוע. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע ל/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי הרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, קבעו מעת לעת ע"י "שופר" ע"י (תקורות לקביעתם):

2. בנטי החיוב: (סמן במשבצת המתאימה)

"שופר" ארגון הפצת יהדות מתחייב בואת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.

לחייב בתאריך:

לחודש 20 לחודש 30

חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג